

FÖLDEÁK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A KONCEPCIÓ CÉLJA	3
II.	HELYZETKÉP	3
III.	JÖVŐKÉP	21
IV.	VÁRHATÓ EREDMÉNYEK	22

Mellékletek

A KONCEPCIÓ CÉLJA

Az alapkoncepciónak kell meghatározni a fő szakmai, gazdasági irányokat, melynek összhangban kell állnia a Csongrád Megyei Önkormányzat Szociális szolgáltatástervezési koncepciójával.

A koncepció „határozatlan” időtartamú, de kétévente felül kell vizsgálni és aktualizálni szükséges annak tartalmát.

A szociálpolitika fő feladata a társadalmi egyenlőtlenségekből adódó hátrányok kompenzálása.

II. HELYZETKÉP

1. A község bemutatása

Földeák község a Dél-Alföldön, Csongrád megyében, Szegedtől 40 km-re, Makó és Hódmezővásárhely között helyezkedik el. A település a Makó és térsége vállalkozói övezetbe tartozik.

Területe 3.637 hektár. **A településében 2007. január 1-jén 3.347 lakos él.**

A község egyetlen jelentős ipari üzeme a Termáltechnika Szövetkezet, mely biztos piaccal rendelkezik, s így hozzájárul a község fejlődéséhez.

A kedvező természeti adottságoknak köszönhetően jó mezőgazdasági potenciállal rendelkezik a község. A vetésszerkezeten belül meghatározó volt és maradt a gabona, takarmánynövények, vöröshagyma, fűszerpaprika-, és a fokhagymatermelés, mely egyéni gazdaságokban és szövetkezeti szinten folyik. A falu határában termálvíz tör a felszínre, melyet mezőgazdasági célra hasznosítanak.

A szállítási igények kielégítésében alapvetően meghatározó a közúti.

A népesség iskolázottsági szintje átlagos. Az Önkormányzat alsófokú oktatási intézményt működtet. Az általános iskolából kikerülő fiatalok Makón, Szegeden, vagy Hódmezővásárhelyen folytatják középiskolai tanulmányaikat.

A község idegenforgalmi vonzerejét sajátos természeti értéke a Kornél-liget jelenti. Növény és madárvilága a dél-alföld egyedülálló jelensége.

Az épített környezet nevezetességei közt népi építésű lakóházak, templomok, szobrok egyaránt megtalálhatók.

A kulturális életben kiemelést érdemel a néphagyományokat őrző falunap, melyhez az újjáéledt Rózsalakodalom is kapcsolódik.

2. A község társadalmi-gazdasági helyzete

2.1 A község demográfiai helyzete, településszerkezeti viszonyai

Lakosok száma 1977 óta évente változó ütemben, de tartósan fogy. A népesség alakulását a természetes népmozgalom (élve születések és halálozások), valamint a vándorlás befolyásolja. (1. számú melléklet)

A lakosság nem- és kor szerinti megoszlása.

A lakosság 49 %-a férfi, és 51 %-a nő. A férfiak magasabb halandóságának következményeként az elmúlt évtizedben a népességben belül folytatódott a nők arányának lassú emelkedése. (2. számú melléklet)

2.2 Lakáshelyzet

A lakások döntő többségben természetes személyek tulajdonában van. Az önkormányzat 6 bérlakással rendelkezik, melyek nem szociális alapú bérlakások.

2.3 A község foglalkoztatási helyzete

2001-ben a megye legrosszabb helyzetű térsége Makó és környéke volt, ahol a foglalkoztatottak aránya 18 %-kal maradt el a legjobb értékkel rendelkező szegedi kistérségtől, a munkanélküliek aránya pedig másfélszerese volt az ottaninak.

A foglalkoztatottak és munkanélküliek aránya a makói kistérségekben

Kistérség	Foglalkoztatott		Munkanélküli	
	1990	2001	1990	2001
Makói	42,4	30,8	1,1	5,4

A Munkaügyi Központ adatai szerint Földeákon 2006-ban 113 fő regisztrált munkanélkülit tartottak nyilván, valamint 2007. évben 130 fő várható.

A községben a legfőbb foglalkoztató az Önkormányzat, a fenntartásában működő intézményein keresztül. Az önkormányzat a foglalkoztatás elősegítése érdekében közcélú és közhasznú foglalkoztatást szervez. 2006. évben 7 fő közcélú és 14 fő közhasznú foglalkoztatottat alkalmazott.

2.4 A lakosság jövedelmi helyzete

A szociális ellátásokra való rászorultság egyik meghatározó eleme a jövedelmi helyzet, amelyet meghatároz a keresetek, a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások mértéke. A szegénység szélsőséges formáinak közvetlen oka a jövedelmi szegénység.

2.5 A lakosság egészségi állapota

A községben két háziorvos dolgozik vállalkozási formában.

A két háziorvosi körzetben a praxis létszám összesen: 3954 fő.

A halálozási statisztikák szerint első helyen a keringési rendszer betegségei:

Első helyen a szívinfarktus és az agyvérzés szerepelnek. Emelkedik a daganatos megbetegedésben meghaltak aránya is.

2004-ben a főbb betegségek adatai:

Rosszindulatú daganatok:	42 fő
Cukorbetegség:	149 fő
Zsírányagcsere rendellenesség:	247 fő
Agyi értörténés:	62 fő
Magas vérnyomás:	690 fő
Szívbetegség:	399 fő
Idült alsó légúti betegségek:	189 fő
Asztma:	22 fő
Emésztő szervi betegségek:	174 fő
Oszteoporózis:	197 fő
Csont-ízületi betegségek:	315 fő

2005-ben a főbb betegségek adatai:

Rosszindulatú daganatok:	57 fő
Cukorbetegség:	141 fő
Zsírányagcsere rendellenesség:	300 fő
Agyi értörténés:	93 fő
Magas vérnyomás:	857 fő
Szívbetegség:	333 fő
Idült alsó légúti betegségek:	101 fő
Asztma:	7 fő
Emésztő szervi betegségek:	27 fő
Oszteoporózis:	83 fő
Csont-ízületi betegségek:	132 fő

2006-ban a főbb betegségek adatai:

Rosszindulatú daganatok:	56 fő
Cukorbetegség:	196 fő
Zsírányagcsere rendellenesség:	371 fő
Agyi értörténés:	89 fő
Magas vérnyomás:	808 fő
Szívbetegség:	258 fő
Idült alsó légúti betegségek:	102 fő
Asztma:	6 fő
Emésztő szervi betegségek:	30 fő
Oszteoporózis:	98 fő
Csont-ízületi betegségek:	213 fő

Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény keretein belül működik a fizioterapiás kiegészítő alapellátás szolgáltatás. A község mozgásszervi betegei a falu

központjában lévő Egészségügyi Központban juthatnak a fizioterápiás kezelésekhez. Az intézmény visszavonásig érvényes működési engedéllyel rendelkezik.

Tárgyi feltétel:

A géppark fejlett, és változatos kezeléseket tudnak nyújtani a betegek számára. Az elavult gépek cseréje elkezdődött: 2004-ben egy új ultrahang gép és Bioptron lámpa, 2006-ban TENS készülék került beszerzésre. Ezek mellett rövidhullám, interferencia, galván, diadinamic és szelektív ingeráram kezeléseket tud az intézmény fizioterápiás szolgáltatása nyújtani.

A gépeket 3 évente felül kell vizsgálni, amely 2006. augusztus hónapban meg is történt. A gépek karbantartása folyamatosan történik. A közeljövőben a rövidhullám gépet szükséges korszerűbbre cserélni.

Személyi feltétel:

A kezeléseket fizioterápiás szakasszisztens végzi, napi 6 órában. A szakmai felügyeletet, az intézmény megbízási szerződés alapján-, reumatológus szakorvos által biztosítja.

Betegforgalom kimutatás 2004-2006 között

	2004.évben	2005.évben	2006.évben
Összes gyógykezelési esetek száma	9.961	8.224	7.605
Napi átlagos gyógykezelési esetek száma	39	32	29

A statisztikai adatok is azt mutatják, hogy a fizioterápiás ellátásra szükség van (2000-től nézve megduplázódott a betegforgalom), és a betegek örömmel veszik, hogy nem kell a közeli városba beutazni busszal. A helyben elvégzett kezelések nagyon jó hatásúak, mert a betegek a kezelés felvétele után pihenhetnek, nem kell buszra sietniük, ami igen fontos a kezelés hatékonysága szempontjából. Átlagosan egy beteg 2-3 fajta kezelést kap.

Fontos, hogy az utóbbi években a hordozható gépek (ultrahang-, TENS készülék, Bioptron lámpa) segítségével a beteg otthonában is biztosítva vannak a kezelések.

A szolgáltatást létrehozása óta az Önkormányzat finanszírozza. A község lakóinak megélhetési forrása, illetve kiegészítő tevékenysége a mezőgazdaság, így a nehéz fizikai munka miatt az ízületi betegségben szenvedők száma Földeákon magasabb az országos átlaghoz képest. Az önkormányzat a szolgáltatás biztosításával igyekszik megszüntetni a községben élők depriváltságát, javítva ezáltal az itt élők komfortérzetét.

Ezen szolgáltatás a lakosság egészségi állapotának javulását segíti elő, a betegek visszajelzései is ezt támasztják alá.

3. A szociális szolgáltatások kiépítettsége, az önkormányzat feladat-ellátási kötelezettségének teljesítése

3.1 Alapellátások

Az alapellátás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére **saját otthonukban és lakókörnyezetükben** önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális helyzetükből vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális törvény **valamennyi települési önkormányzat kötelező feladatává teszi** lakosságuk **szociális alapellátás biztosítását**. Földeák község Önkormányzata fenntartásában működik az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, mely által biztosítottak a következő szociális alapellátások a községben élők számára: **étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás és gyermekjóléti szolgáltatás.**

3.2. Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény

Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény keretében belül működő Alapszolgáltatási Központ az 1993. évi III. törvény értelmében a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátások közül az alábbiakat biztosítja a rászorulóknak részére:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- családsegítés
- nappali ellátás
- gyermekjóléti szolgáltatás

Ezek közül az étkeztetés, házi segítségnyújtás és nappali ellátás a Földeák, Zárda u. 2. sz. alatti telephelyen, míg a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás a Földeák, Szt. László tér 8. sz. alatt működik.

Étkeztetés

Az étkeztetés a leggyakrabban igénybevett ellátás az idősek részéről. Az intézmény étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak, legalább napi egyszeri meleg étkeztetést biztosít, akik azt önmaguknak illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Továbbá azon igénylő illetve az általa eltartott részére is biztosítva van legalább a napi egyszeri étkeztetést, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkezésről más módon gondoskodni. Az étkezők egy része saját maga szállítja el az ebédet otthonába (jelenlegi létszámuk 8 fő), míg másoknak a házi gondozónők viszik el a lakásukra (jelenlegi létszámuk 34 fő).

Házi segítségnyújtás

Az idősek körében szintén gyakran igénybe vett gondozási forma a házi segítségnyújtás, amely az igénybevevő szükségleteinek megfelelően az önálló életvitelének fenntartását lakásán, lakókörnyezetében biztosítja.

Házi segítségnyújtás keretében gondoskodik az intézmény azon időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, továbbá akik az egészségi állapotuk miatt rászorulóknak, illetve bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.

A házi gondozónők munkájuk során segítséget nyújtanak ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének, egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen. A gondozási feladatok igen sokrétűek, fontos, hogy strukturáltak legyenek.

1. Szükségletek és igények felmérése az ellátásban:

- az ellátás igénybevétele jelzés alapján történik, a tényleges szükségletfelmérésre az idős ember ellátásba történő felvételekor kerül sor, amely otthonában történik
- a szükségletfelmérést a szakmai vezető és a gondozónő közösen végzi, az idős egészségi állapota és szociális helyzete alapján, figyelembe véve a házi orvos javaslatát
- ennek alapján egyéni gondozási terv készül, amely tervezésébe és végrehajtásába is aktívan bevonásra kerül a segítséget igénylő személy

Az egyéni gondozási terv alkotóelemei:

- az egészségi, mentális, önellátási képesség jelenlegi állapota
- az igénybe veendő szolgáltatási formák és gondozási feladatok ütemezése
- az elvégzett feladatok, megoldási módok, módszerek leírása
- a terv végrehajtásának értékelése az elért egészségi, mentális változások tükrében

2. Prevenció, felvilágosítás:

A gondozónő munkájának szerves része az egészségnevelés és az önálló életvezetés támogatása, megtartása.

Szociális prevenció:

- figyelemmel kíséri és jelzi vezetője felé az idős ember szociális és pszichés helyzetének változásait
- felvilágosítást ad és segíti az idősek hozzájutását egyéb szociális ellátásokhoz

3. Szociális esetmunka, gondozás:

- figyelemmel kíséri a családi és intézményi kapcsolatokat, bevonja őket a segítő folyamatba
- gondozási tevékenysége kiterjed az idős ember személyére és annak közvetlen környezetére:

- a) személyi higiéne biztosítása (fürdetés, öltöztetés, bőrápolás, ágyazás, ágyneműcsere, mosás, mosatás az intézményben, takarítás)
- b) háztartási feladatok (mosogatás, bevásárlás, fűtés, tüzelő behordása)
- c) etetés, étkeztetés, étel melegítése, tálalás
- d) sétáltatás, passzív mozgatás, mobilizálás
- e) felismeri a válsághelyzeteket, krízisállapotokat és kompetenciájának megfelelően segít, illetve szakszerű segítőt keres
- f) hivatalos ügyek ügyintézésében segít, képviseli az idős érdekeit
- g) intézményen belül részt vesz szabadidős programok szervezésében

4. Pszichés problémák kezelése:

A gondozó észleli az idős ember pszichés állapotának változásait, és azokat jelzi a szakember felé (egészségügyi alapellátás dolgozó). Szakmai illetékességének határain belül alkalmazza a konfliktuskezelés módjait, technikáit.

5. Egészségügyi ellátás:

Alapvető ápolási feladatok- gyógyszeradagolás, vérnyomás- testhőmérséklet mérése, regisztrálása, inkontinens beteg ellátása (pelenkázás), kényelmi eszközök használatára való megtanítás. A gondozó a vészhelyzetet elhárítja, illetve szakszerű módon jelzi (orvost, mentőt hív).

6. Együttműködés más szakemberekkel, intézményekkel:

Kapcsolatot tart fenn hozzátartozókkal, egészségügyi intézménnyel, hivatalokkal, civil szervezetekkel.

7. Adminisztráció:

- gondozási naplót vezet és havonta összesíti
- eseteírást vezet a gondozási lapon, és az egyéni gondozási tervnek megfelelően adminisztrálja a történéseket

Földeák község négy gondozási körzetre van osztva, és öt főállású gondozónő látja el az időseket. Ebből 4 fő szakképzett, és 1 fő 2008-ban szerzi meg a szociális gondozó és ápoló végzettséget.

A házi gondozottak száma jelenleg 12 fő, mely a létszámba nem tartoznak bele azon személyek, akik számára csak az étkeztetés biztosított.

Idősek klubja

Az idősek klubjában elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, napi egyszeri, igény szerint napi kétszeri étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére az intézmény.

Az idősek klubjában történő szociális munka elemei:

1. Szükségletek és igények felmérése az ellátásban:

- a klubvezető részt vesz az idős szükségleteinek feltárásában, felismeri a szükséglet kielégítés hiányosságait és számba veszi a feladatokat

2. Prevenció, felvilágosítás, életmódbeli tanácsadás:

A klubvezető munkájának szerves része az egészségnevelés és az önálló életvezetés támogatása, megtartása.

Egészségügyi prevenció:

- észleli a járványt okozó, illetve fertőző betegségek kialakulására utaló jeleket és jelzi az egészségügyi alapellátás felé
- egészségnevelési előadások, tájékoztatók szervezésében együttműködik

Szociális prevenció:

- figyelemmel kíséri és jelzéssel él az adott intézmény felé, amennyiben az idős ember szociális és pszichés helyzete megváltozik

3. Szociális esetmunka, gondozás:

- részt vesz az egyéni esetkezelésben, amely az idős ember kérésére és hozzájárulásával indul, és vele végig együttműködik
- megszervezi a klubtag otthoni ellátását annak betegsége idejére, illetve rendszeresen kapcsolatot tart fenn vele, vagy hozzátartozójával, ha kórházba kerül
- segítséget nyújt a klubtag fizikai (higiénés szükségletek, étkeztetés), pszichés (egyéni beszélgetések) és szociális (segélyek, kérelmek) szükségleteinek kielégítésében

4. Pszichés problémák kezelése:

- a klubvezető észleli a klubtag pszichés állapotának változásait és azokat jelzi a kompetens szakembereknek
- a szakmai illetékesség határain belül alkalmazza a konfliktuskezelés módjait, technikáit (segítő beszélgetés, megbeszélés, békítés) az elszigetelődés megelőzésére
- az egyéni és csoportos foglalkozások szervezése területén a klubvezető törekszik a az ellátást igénybe vevő fizikai és szellemi képességeinek fenntartására és fejlesztésére (hitélet gyakorlása, folyóiratok, könyvek olvasása, kártyázás, televízió nézése)
- közreműködik szabadidős foglalkozások, ünnepi programok (klubtagok névnap, köszöntése, farsang, nőnap, húsvét, idősek napja, télapó, karácsony) szervezésében,

felkutatja és előkészíti a programok megvalósításához szükséges anyagi és személyi feltételeket

5. Egészségügyi ellátás:

- havonta 1 alkalommal házi orvos látogatja meg a klubtagokat (az időskori sajátosságok problémáiról tart egészségnevelő előadást, vérnyomásmérésre kerül sor)
- a klubvezető igény szerint megszervezi a védőoltások beadását
- megbetegedés észlelése esetén orvoshoz irányítja az idős embert, elkíséri, szükség esetén mentőt hív

6. Szociális csoportmunka:

- a klubvezető együttműködik a napi programok készítésében (tervez, szervez)
- figyelemmel kíséri a csoportfolyamatokat, észleli a csoportzavarokat és kezeli azokat

7. Együttműködés más szakemberekkel, intézményekkel:

- folyamatosan együttműködik és kapcsolatot tart fenn társintézményekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, civil szervezetekkel

8. Adminisztráció:

- intézményi felvételhez szükséges nyomtatványok
- egyéni gondozási terv és a szükségletek rögzítése
- gondozási lapon a folyamatos esetleírás
- étkeztetés rögzítése

Az idősek klubja 20 férőhelyes, jelenleg 16 klubtagja van.

Az 1993. évi III. törvény módosítása miatt a településen élő fogyatékos személyeket, pszichiátriai betegeket, hajléktalan személyeket, szenvedélybetegeket is ellátásban kell részesíteni mind az étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek klubjába való felvétel tekintetében. Ennek hatására a nappali ellátás területén változások tapasztalhatók az elmúlt néhány évben a gondozottak összetételét illetően. Egyre inkább előtérbe kerülnek a pszichiátriai és szenvedélybetegségben szenvedők, s a megváltozott igényekhez mind az „idős” klubtagoknak, mind az őket ellátó személyzetnek alkalmazkodni szükséges. Jelenleg a klubtagok közül 2 fő pszichiátriai beteg és 1 fő szenvedélybeteg van, akik 50 év alattiak. Ezért fontos egy mentálhigiénés munkatárs foglalkoztatása a közeljövőben. Az intézményben diétás étkeztetésre nincs lehetőség, az étel beszállítása az iskola főzőkonyhájáról történik. A jövőre nézve szükséges lenne az életkori sajátosságaikra és betegségeikre tekintettel néhány alapvető diéta bevezetése (epés, szív érrendszeri betegségben szenvedők diétája, rostús ételek bevezetése).

Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézményben a szociális szolgáltatások

igénybevételének alakulása 2004 - 2006 között

Megnevezés	2004	2005	2006
Étkeztetésben részesül elviszi	14 fő	7 fő	9 fő
Étkeztetésben részesül lakására szállítják	22 fő	21 fő	16 fő
Házi segítségnyújtásban részesül	2 fő	1 fő	1 fő
Étkeztetésben is és házi segítségnyújtásban is részesül	17 fő	15 fő	19 fő

Idősek klubja	14 fő	15 fő	16 fő
Összesen	69 fő	59 fő	61 fő

Az ellátottak nemek szerinti kimutatása (fő), megoszlása (%) 2004-2006 között

Ellátottak / Év	2004		2005		2006	
	Férfiak	22 fő	31,8%	21 fő	35,6%	21 fő
Nők	47 fő	68,2%	38 fő	64,4%	40 fő	65,6%
Együtt	69 fő	100%	59 fő	100%	61 fő	100%

Az ellátottak korcsoportos megoszlása 2004-2006 között

korcsoport	2004		2005		2006	
	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi
0-39 éves	4 fő	0 fő	1 fő	1 fő	1 fő	2 fő
40-59 éves	6 fő	5 fő	6 fő	5 fő	8 fő	5 fő
60-69 éves	7 fő	5 fő	3 fő	4 fő	2 fő	1 fő
70-79 éves	15 fő	5 fő	14 fő	4 fő	14 fő	6 fő
80 év feletti	15 fő	7 fő	14 fő	7 fő	15 fő	7 fő
összesen	47 fő	22 fő	38 fő	21 fő	40 fő	21 fő

A kimutatások alapján megfigyelhető, hogy a nők esetében jóval magasabb a szociális ellátások igénybevétele, mint a férfiaké, amely elsődlegesen arra vezethető vissza, hogy a nők átlagéletkora magasabb, mint a férfiaké. Az ellátottak körét leginkább az idős 70 év feletti korosztály teszi ki. Az ellátottak legnagyobb részét az özvegyek teszik ki. 2003-ban mindössze csak 3 házaspár, 2006-ban már 5 házaspár kérte az ellátását. Visszautasítás sem 2006-ban sem pedig azt megelőzően nem történt.

Az idősek klubjának tárgyi feltételei:

- tömegközlekedési eszközzel jól megközelíthető
- építészeti megoldásai lehetővé teszi az akadálymentes közlekedést
- bútorzata, berendezési tárgyai az életkori sajátosságaiknak, egészségi és mozgásállapotuknak megfelelnek, de felújításra szorulnak
- nemenként elkülönített és mozgáskorlátozott WC fürdőszobával 2008-ban kerül kialakításra
- a klubtagok részére a közeljövőben pihenőudvart szükséges létrehozni

A szervezeti egység személyi feltételei:

- 1 fő intézményvezető
- 1 fő szakmai vezető
- 5 fő szociális gondozó és ápoló

- **1 fő technikai dolgozó**

Az intézményvezető egyben az idősek klubjának klubvezetője, szakképzettségét tekintve diplomás ápoló, 2008- ban szerzi meg a szociális menedzser végzettséget. A szakmai vezető az intézményvezető helyettes szakképesítését tekintve szociális gondozó és ápoló, és 2008- ban szerzi meg a szociális szervező végzettséget. Az 5 fő szociális gondozó és ápoló közül négy szakképzett, 1 fő 2008-ban fejezi be tanulmányait.

Az intézmény működési engedélye határozott idejű, 2008. 12. 31-ig érvényes.

Az „Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja” időseket érintő kérdései rávilágítanak jövőbeli teendőkre az idősellátás területén: „Az időseket ellátó és segítő rendszereknek tiszteletben kell tartaniuk az idős ember autonómiáját, méltóságát. Az emberi méltóság megőrzésében alapvető fontosságú, hogy azokon a helyeken ahol az idős ember a problémáival megfordul, vegyék komolyan az általa elmondottakat, és adekvát reagálás történjen minden esetben. Az idősödést nem szabad kizárólag egyéni vonatkozásban vizsgálni, figyelni kell azokra a társadalmi hatásokra is, amelyek befolyásolják az idősödés „megélési” folyamatát. Az egészségügyi alapellátást össze kell hangolni a szociális ellátással. Az öreg és idős emberek körében végzett gondozás/szociális munka összetett, komplex szakmai tevékenység. A lehetséges problémák kezelése és az ellátás különböző szintjeinek megszervezése több szakember együttműködését igényli.”

3.3 Gyermejjóléti és Családsegítő szolgálat

Földeák községben 1997 óta működik Gyermejjóléti Szolgálat, amely 2000-ben Családsegítéssel bővült ki. A Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálat határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik.

A családsegítő szolgáltatás célja a települési önkormányzat működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése.

Feladata:

A családsegítő szolgáltatás feladata a lakosság számára humánszolgáltatások nyújtása, mely kétirányú:

- Mentálhigiénés
- és szociális segítségnyújtás.

Feladata továbbá a helyi szociális szükségletek feltárásának és megoldásának elősegítése.

A Családsegítő Szolgálat éves forgalmi adatai 2004-2006 között

	2004	2005	2006
Forgalmi adatok	110	206	401

Szakmai tevékenység jellemzői 2004-2006 között:

- Nőtt azoknak az eseteknek a száma, amikor tájékoztatást kellett adni a szociális, a családtámogatási és társadalombiztosítási ellátások formáiról, az ellátáshoz való hozzájutás módjáról.

- **Nőtt azoknak a családoknak a száma, ahol a család, mint rendszer diszfunkcionálisan működik, ezért sok esetben kell szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújtani, illetve családgondozást végezni.**
- **Jó az együttműködés a jelzőrendszer tagjai között.**

A Gyermekjóléti Szolgálat az 1997. évi XXXI. a Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében kezdte meg működését.

A szociális munka alaptézise, hogy mindenkit egyenlő bánásmódban kell részesíteni, valamint a szociális munkásnak hinni kell minden ember egyediségében és méltóságában, és ennek megfelelően kell munkáját végezni.

Gyakorlat a szolgálatnál, hogy használt, jó állapotban lévő ruhákat kértek, és kaptak a lakosságtól, és ily módon segítik a rászorulókat. A ruhaadományokat sokan veszik igénybe.

Az anyagi erőforrások iránti igény megnőtt; nemcsak a rendszeres ellátások iránt, hanem az egyéb segélylehetőségek iránt is nagy az érdeklődés.

Jellemző a kamaszkori magatartási problémák, egyes esetekben devianciák számának emelkedése. Egyre több jelzés érkezik az iskolákból; nem csak a helyi általános iskolából, hanem a környező városok középiskoláiból is a gyermekek magatartási problémái miatt.

Sajnálatos módon jellemző az anyák alkoholizmusa, egyre több anyáról derült ki, hogy szenvedélybeteg.

A családok jelentős része tovább szegényedik. Ennek nemcsak helyi - mezőgazdasági termelés bizonytalansága - hanem szélesebb körű társadalompolitikai okai is vannak. A munkaerő - piacra való bejutás is egyre nehezebb, a szociális juttatások reálértéke csökken.

Hatósági intézkedésekben való együttműködés nőtt; a rendőrség is egyre több esetben igényelte segítségüket. A Makó Városi Gyámhivatallal való együttműködés is tovább erősödött, a kapcsolattartás folyamatos.

A pubertás korú gyermekek szélsőségesen viselkednek az iskolában is. A gyerekek egymás között is agresszív magatartást mutatnak. Egyre gyakoribb, amikor a gyermekek nem a társadalmilag általánosan elfogadott normák szerint viselkednek.

A gyermekek ideiglenes elhelyezésének ügyében is több esetben intézkedni kellett, vagy felmerült annak lehetősége.

A kapcsolati problémák is jellemzőek; ez a családok diszfunkcionális működését mutatja. A családokon belül ez több szinten jelentkezhethet. Előfordul, hogy a szülőpár nem tudja megfelelően kezelni konfliktusait, de gyakori az is, hogy a szülők koalíciót alkotnak gyermekükkel, vagy gyermekeikkel szemben. Ilyen esetekben a szülők a család rossz működését gyermekeik viselkedésének tulajdonítják, nem saját problémájuknak.

Növekvő tendenciát mutat a higiénés problémák száma. A szülők nem tudatosítják magukban, hogy a gyermekbántalmazás egyik formája az elhanyagolás. Ennek az egészségügyi következményén kívül nagy hátránya az is, hogy a gyermek személyiségfejlődésére káros hatással van, mivel a gyermeket ennek következtében ki is közösíthetik, illetve megalázzhatják.

Az anyagi nehézségekkel küzdő családok száma nő, jellemző a többszörösen hátrányos helyzet.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatások iránti kérelmek száma megnőtt. A tapasztalatok azt mutatják, hogy sokkal többen keresik fel a szolgálatot az ügyintézésben való segítségért, az egyéb erőforrásokhoz való hozzájutás lehetőségeiről való tájékoztatásért. Egyre jobban kitűnik, hogy egy-egy rendkívüli élethelyzet kialakulásakor a családok tehetetlenek, mivel nincsenek tartalékaik.

A probléma, hogy egyre több család számára - főként, ahol több gyermeket nevelnek - már az iskolakezdés is rendkívüli élethelyzetnek számít anyagi szempontból.

Gyermekjóléti Szolgálat éves forgalmi adatok 2004-2006 között

	2004	2005	2006
A forgalom alakulása	901	1016	1603

Szakmai tevékenység	2004	2005	2006
Információ nyújtása	280	491	389
Ügyintézés	113	314	152
Segítő beszélgetés	193	81	145
Tanácsadás	414	396	405
Továbbirányítás	24	7	7
Egyéb	148	142	507
Esetmegbeszélés: jelzőrendszer tagjaival esetkonferencia	46 22	168 11	244 23
Dologi	107	472	474
Alapellátásban lévő gyermekek száma	32	51	55
Védelembe vétel	10	11	9
Gondozási esetek összesen	42	62	64

3.4. Bölcsőde

Az Önkormányzat bölcsődét tart fenn. A Bölcsőde az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény keretein belül, integráltan működik. Bizonyos feladatok elvégzése pl. a személyi anyagok kezelése, költségvetés készítése központilag, összevontan történik. Az intézmény működési engedélye határozott idejű, 2007. december 31. napjáig érvényes. Az új működési engedély iránti kérelem 2007. szeptember 3-án benyújtásra került Makó Város Jegyzőjéhez.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 20 hetes – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, a bölcsődei gondozási – nevelési év végéig maradhat a bölcsődében /1997. XXXI. tv. 42 §. (1)/

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni gondozását.

A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. kiemeli, az olyan kisgyermek – szociális vagy egyéb ok miatt – felvételi lehetőségét, akinek egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti

- a körzeti védőnő
- a házi orvos, házi gyermekorvos
- a szakértői és rehabilitációs bizottság
- a szociális ill. családgondozó
- a gyermekjóléti szolgálat
- a gyámhatóság

A bölcsőde személyi feltételei

Az intézmény személyi feltételei megfelelnek a 15/1998. (IV.30.) NM rendeletnek.

Az intézményben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

A bölcsődében dolgozók száma: 6 fő

1 fő csecsemő- és kisgyermeknevelő gondozó /szakmai vezető/

2 fő csecsemő- és gyermekgondozónő

1 fő szakképzetlen / szakképesítése folyamatban/

1 fő vendéglátó,- üzemeltető és gazdálkodó /szakácsnő/

1 fő technikai dolgozó

Heti 1 órában bölcsődei orvost alkalmazunk.

A bölcsőde tárgyi feltételei

A bölcsőde tárgyi feltételei megfelelőek. A bútorzat cseréje folyamatos /2006-ban új székek, polcok, szekrények kerültek beszerzésre/, a meglévők rendszeresen karbantartottak. 2006-ban nagyobb felújítás történt az épületben. Ennek keretében sikerült a gyermekek fürdőszobáját a módszertani előírásoknak megfelelően átalakítani, valamint a dolgozók részére szociális helységet létrehozni. A tisztasági festések évről évre megtörténnek. A mosókonyha, kamra hidegburkolattal való ellátása és felújítása is befejeződött. Az épület állagmegóvása folyamatos.

A kisgyermekek játékkészletének bővítése, a nagymozgásokhoz szükséges játékok beszerzése folyamatosan történik.

A csoportszobákban a játszóhelyek nem zsúfoltak, és a játékcsoportok jól elkülönülnek egymástól. Minden évben, évszaknak és ünnepnek megfelelően dekorációt készítenek a csoportszobába és az átadó helységbe, mellyel hangulatosabbá teszik környezetünket.

Bölcsődekép

A Bölcsőde nyitott, gyermek-centrikus intézmény. A családnak joga és kötelessége a kisgyermek gondozása, nevelése. Az intézmény a család, a szülői igényekhez szorosan kapcsolódva kiegészíti ezt a gondozást, nevelést.

Községünkben egyre több család kerül hátrányos helyzetbe (munkahely megszűnése, lakásgondok, egészségügyi problémák). Ezek a családok, hogy kikerüljenek szorongatott helyzetükből, amely legtöbbször anyagi jellegű igénybe veszik a bölcsődei ellátást.

A bölcsőde dolgozóinak fontos a gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatása, egy derűs, kiegyensúlyozott biztonságot nyújtó légkörben.

A szakmai felügyeletet a Szegedi Megyei Módszertani Bölcsőde gyakorolja. Évente látogatást tesznek a bölcsődében és segítő szakmai tanácsokkal látják el az ott dolgozókat. A gondozónők a kredit pontokat megszerezték. Tapasztalatcserére folyamatosan járnak a Módszertani Bölcsődébe.

A bölcsőde saját főzőkonyhával rendelkezik, mely a HACCP rendszert működteti. Az ellenőrzéseket a makói ÁNTSZ gyakorolja.

	2004	2005	2006
A bölcsődét igénybe vevő gyermekek száma az év folyamán	33	35	30

A beíratott gyermekek száma május 31-én		20	22	24
Ebből	1 - 11 hónapos	–	–	–
	12 - 23 hónapos	4	8	9
	24 - 35 hónapos	12	10	13
	36 hónapos és idősebb	4	4	2

3.5 Védőnői szolgálat

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a védőnői ellátásról. Az egészségügyi alapellátások körzeteit - így a védőnői körzetet is - a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

Községünkben a védőnői körzetek száma kettő. Az egyes körzethez tartozik csatolt községként Óföldsék. A Védőnői szolgálat visszavonásig érvényes működési engedéllyel rendelkezik.

A területi védőnői ellátást az egészségügyi főiskolai karon védőnői oklevelet szerzett, vagy azzal egyenértékűnek elismert oklevéllel rendelkező védőnők nyújtják.

A védőnők munkájukat a 49/2004. (V. 21.) ESzCsM. rendelet, valamint a 33/1992. (XII. 23.) NM. rendelet alapján végzik.

A védőnői tevékenység szakmai felügyeletét az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes vezető védőnője (a továbbiakban: szakmai felügyelet) látja el.

A területi védőnő feladatai:

A nővédelem, ezen belül:

- a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás,
- az anyaságra való felkészülés segítése,
- a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel;

A várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint;

- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;

A 0-6 éves korú gyermekek gondozása:

- az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézményben a tanulók ellátása a külön jogszabályban foglaltak szerint;
- az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása;

Családgondozás keretében:

-a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához,

- soron kívüli családlátogatás végzése az iskolavédőnév írásbeli jelzése alapján,

- a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,

- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,

- tájékoztatás az állami, civil karitatív családtámogatási formákról és lehetőségekről;

Az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

Községünkben 2004-2006-ig terjedő időszak mutatói

I. Körzet

	2004	2005	2006
Születések száma	11	20	17
Várandósok száma	23	33	25
Kisgyermek száma	32	30	29
Óvodások száma	35	53	56
Családlátogatások	908	917	930
Tanácsadáson megjelenések száma	518	454	477

II. Körzet

	2004	2005	2006
Születések száma	15	27	22
Várandósok száma	30	38	32
Kisgyermek száma	41	39	49
Óvodások száma	52	64	65
Családlátogatások	826	818	933
Tanácsadáson megjelenések száma	554	821	787

A védőnők a gondozási feladataikat önállóan végzik, ennek során kapcsolatot tartanak és együttműködnek az egészségügyi alapellátás és ezen belül kiemelten a háziiorvosi ellátás, továbbá a szakellátás,

- a közoktatás,
- a gyermekjóléti, a szociális és családsegítést végző intézmények illetékes szakembereivel.

A várandós anyák gondozását az MSZSZ (Mozgó Szakorvosi Szolgálat) szakorvos segítségével végzik, aki havonta egy alkalommal tanácsadást tart.

A csecsemők, kisgyermek gondozását a háziorvosok mellett gyermekgyógyász szakorvos is segíti, havonta két alkalommal tart tanácsadást az Egészségházban lévő tanácsadóban. Ezen tevékenység finanszírozását az intézmény vállalta.

Az iskola-egészségügyi munkát a 26/1997(IX.3.)NM. rendelet szerint végzik az éves gondozási tervnek megfelelően.

Rendszeresen tisztasági vizsgálatot tartnak a bölcsődében, óvodában és iskolában, elvégzik az évente kötelező kampányoltásokat a háziorvosokkal. Az index osztályoknál a szűrővizsgálatok megtörténtek.

Minden évben tartotnak egészségügyi felvilágosító előadásokat az iskolásoknak.

Az egészségmegőrző program keretében nőgyógyászati rákszűrést szerveztek évente kétszer. A megjelenések száma 2006-ban 96 fő volt.

Rendszeresen segítnek a Diabetes Klub által szervezett szűréseken is (vérnyomásmérés, súly, magasság).

2005. évben Baba-Mama klubot szerveztek, melynek keretében próbálták a kismamákat és gyermekes anyukákat egymáshoz közelebb hozni, érdeklődésüket kielégíteni, aktuális információkkal ellátni.

Ezen kezdeményezést ebben az évben is folytatni kívánják.

Szakmai továbbképzéseken rendszeresen részt vesznek, a pályázati lehetőségeket állandóan figyelemmel kísérik.

Továbbra is egészségmegőrző programokat szerveznek.

3.6 Szociális rászorultságtól függő ellátások

A szociális rászorultságtól függő ellátások területén Földeák község Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló módosított 1993. évi III. törvény felhatalmazása alapján rendeletet alkotott. Az Önkormányzat rendeletében szabályozta az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáinak jogosultsági feltételeit. Ezek a rendszeres szociális segély, a lakásfenntartási támogatás, az átmeneti segély, a temetési segély, közgyógyellátás, valamint - 2007. június 30. napjáig - az ápolási díj.

2006. évben szociális ellátásban részesülők száma:

Közgyógyellátás:	42 fő
Ápolási díj:	16 fő
Rendszeres szociális segély:	18 fő
Átmeneti segély:	165 fő
Temetési segély:	6 fő
Lakásfenntartási támogatás:	167 fő
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás:	190 fő

Földeák község önkormányzata az átmeneti segély jogosultsági feltételei körét kiszélesítette. Bevezette a rendkívüli méltányosság gyakorlását, meghatározva azon esetek körét, melyek esetén a rendeletben meghatározott felső jövedelemhatárhoz képest 30%-os mértékű eltérés alkalmazható.

III. JÖVŐKÉP

1. Társadalmi-gazdasági környezet

A társadalmi-gazdasági változások különbözőképpen érintik a lakosság egyes csoportjait, a családokat, az egyéneket. Fontos az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök hatékony alkalmazása, főként a munkahelyteremtés és a piaci igényeknek megfelelő képzés.

Segíteni kell a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztathatósági esélyeinek növelését.

A lakosság egészségi állapotának javítása közvetlenül befolyásolja a szociális ellátásokra való rászorultság alakulását, ezért nagy hangsúlyt kell helyezni az egészséges életmódra való nevelésre, minden korosztály körében a mentális problémák és a szenvedélybetegségek kezelésére. Fontos az ellátásra szoruló személyek érdekében az egészségügyi és a szociális szakemberek és szervezetek fokozottabb együttműködése.

2. Az intézményrendszer korszerűsítésének irányai

2.1 Általános alapelvek, értékek

A személyes gondoskodás biztosítása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátásban részesülő személyek emberi és állampolgári jogai ne sérüljenek. Az intézményekben az egyén autonómiáját elfogadó, integrációját minden eszközzel segítő, humanizált környezetet kell biztosítani, fenntartani.

2.2 A fejlesztés stratégiai céljai

A lakástulajdonosi rendszerből adódó szociális bérlakáshiány, illetve ennek negatív hatása komoly probléma arra a lakossági csoportra nézve, melynek ilyen jellegű lakásokra lenne szüksége. Elősegíteni szükséges a megfelelő lakáshoz való hozzájutás és a lakásfenntartás feltételeit, a község megtartó erejének növelése és a hajléktalanná válás megelőzése érdekében. A lakáshoz való hozzájutás elősegítése érdekében az Önkormányzat tervezi lakásépítés, - vásárlás helyi támogatásáról szóló rendelet megalkotását. Az Önkormányzat a normatív lakásfenntartási támogatás mellett bevezette a helyi lakásfenntartási támogatást önálló ellátásként a szociálisan rászorult személyek részére.

Az Önkormányzat helyi szociálpolitikai kerekasztalt működtet a koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére.

A család- és gyermekjóléti ellátások hatékonyságának növelésével, a lakosság egészségi állapotának javítása.

A lakossági kapcsolatokra is nagyobb hangsúlyt kell helyezni. Fontos, hogy az érintettek korrekt információkkal rendelkezzenek a szociális szolgáltatásokról, azok tartalmáról, a jogosultsági feltételekről és a hozzáférési lehetőségekről. A szociális igazgatásról és a

szociális ellátásokról szóló módosított 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 5. § (2) bekezdése értelmében a szociális hatáskört gyakorló szerv tájékoztatást nyújt az Szt. alapján nyújtható pénzbeli és természetbeni ellátások igénybevételi feltételeiről és az igényléshez szükséges iratokról, a meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásokkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban a helyben igénybe vehető ellátások és szolgáltatások köréről, feltételeiről és az igénybevétel eljárási kérdéseiről.

2.2.1 Alapellátás fejlesztésének célkitűzései

Az Önkormányzat célja, hogy a gondozásra szoruló emberek a megoldást ne a bentlakásos intézményi elhelyezésben keressék. Saját otthonunkban, családjuk körében kerüljön sor az ellátásukra. Fontos a házi segítségnyújtás erősítése.

IV. VÁRHATÓ EREDMÉNYEK

1. Az európai normáknak megfelelő, a lakossági igényekhez jobban igazodó korszerű integrált intézmény jön létre, s ezzel az egyes intézményekben ellátottak életminősége jelentősen javul.
2. A hátrányos helyzetű és leszakadó rétegek társadalmi integrációja erősödik, a társadalom szemlélete, e rétegek elfogadási szintje kedvezően változik
3. Az ellátást biztosító alkalmazottak létszámban és szakképzettségben a követelményeknek megfelelnek.
4. Az önkormányzat feladat-ellátási kötelezettségének magasabb szinten tesz eleget

Földeák, 2007. október 31.

Vass Imre sk
Polgármester

Záradék: A Képviselő-testület a 138./2007.(X.31.) számú határozatával jóváhagyta.

Wéberné Bandur Rozália sk
körjegyző